

ALKOHOL

Alkohol je najbolj razširjena droga, po kateri vsaj občasno posega večina odraslih prebivalcev. Pomembno je poudariti, da so pивske navade prebivalcev, odnos do alkohola in dostopnost do alkohola v Sloveniji problematični. V javnosti pa vlada izrazito strpen odnos do pitja alkohola in opijanja. Tvegano in škodljivo pitje alkohola v Sloveniji predstavlja težave na številnih področjih osebnega in družbenega življenja. V povprečju v Sloveniji vsak dan, izključno zaradi alkohola, v bolnišnice sprejmejo 10 oseb in vsak dan v povprečju umreta vsaj dve osebi. Tako na leto pri nas umre skoraj 900 oseb zaradi bolezni in stanj, kjer je edini vzrok alkohol. Zaradi prometnih nezgod, katerih povzročitelji so alkoholizirani, pa vsako leto v povprečju umre še dodatnih 75 oseb. Skupaj je to v povprečju okrog 900 smrti na leto, ki bi jih lahko preprečili. Dejansko število umrlih zaradi bolezni in stanj, kjer alkohol predstavlja le enega od vzrokov, pa je bistveno višje.

Z alkoholom se veliko oseb sreča že v mladosti

V primerjavi z mednarodnim povprečjem so slovenski mladostniki izpostavljeni pogostejšemu pitju alkoholnih pijač in višjim koncentracijam alkohola. Vedno več otrok in mladostnikov se z alkoholom sreča že pred 13. letom. Otroci in mladostniki so zaradi razvojnih sprememb, predvsem dozorevanja možganov (kar traja do 25. leta starosti), občutljivejši za z alkoholom povezano škodo. Čim mlajša je oseba, ko začne piti alkohol, tem večja je verjetnost, da bo imela pozneje v življenju težave zaradi alkohola. Zato je dopuščanje pitja ali celo omogočanje pitja alkohola mladim nesprejemljivo. To se v Sloveniji še vedno prepogosto dogaja, kot na primer ob zaključku osnovnošolskega in srednješolskega izobraževanja. V zadnjih 15 letih med slovenskimi mladostniki (starimi 15–19 let) število hospitalizacij zaradi akutne zastrupitve z alkoholom značilno narašča, v letu 2012 jih je bilo v bolnišnico sprejetih 186.

Stroški, povezani s pitjem alkohola

Ocenjena vsota stroškov, povezanih s pitjem alkohola, tako zdravstvenih kot nekaterih drugih (npr. prometne nezgode, nasilje v družini, kriminalna dejanja), je velika – med leti 2011 in 2014 je v Sloveniji v povprečju znašala 234 milijonov € letno. Na drugi strani pa se s trošarinami od alkohola in alkoholnih pijač v državno blagajno vrne le približno 90 milijonov € na leto.

Zmanjšajmo škodo zaradi alkohola skupaj

Za najučinkovitejše ukrepe pri preprečevanju in zmanjševanju škode, povezane z alkoholom, veljajo prepoved (omejitev) oglaševanja alkoholnih pijač, zmanjševanje dostopnosti alkohola (fizična, časovna, starostna) in finančno ukrepanje (npr. trošarine). Dokazano učinkoviti so še skrb za varnost v cestnem prometu, zdravljenje duševnih in vedenjskih motenj zaradi rabe alkohola ter kratke intervencije pri tistih, ki tvegano in škodljivo pijejo alkohol. Ključnega pomena je, da ukrepe izvajamo tako na nacionalni kot lokalni ravni ter povežemo in uskladimo delovanje različnih sodelujočih, ki so pomembni pri vzpostavljanju pogojev za zdravo življenje. To so tako družina, prijatelji, družbene mreže kot tudi lokalne skupnosti, z vrtcem, šolo, delovnim okoljem ter različne druge družbene

inštitucije, snovalci politik in odločevalci vseh ravni, poleg tega pa tudi stroka, mediji in civilna družba v celoti.

Viri :

Hovnik Keršmanc M, Zorko M, Macur M. Alkohol. V H Koprivnikar, M Zorko, A Drev, M Hovnik Keršmanc, I Kvaternik, M Macur, Uporaba tobaka, alkohola in prepovedanih drog med prebivalci Slovenije ter neenakosti in kombinacije te uporabe. Ljubljana: Nacionalni inštitut za javno zdravje, 2015. Pridobljeno 24.5.2016 s spletne strani: http://www.nijz.si/sites/www.nijz.si/files/publikacije-datoteke/uporaba_tobaka_alkohola_in_drog.pdf

Jeriček Klanšček H, Bajt M, Drev A, Koprivnikar H, Zupanič T, Pucelj V. Z zdravjem povezana vedenja v šolskem obdobju med mladostniki v Sloveniji. Izsledki mednarodne raziskave HBSC, 2014. Ljubljana: Nacionalni inštitut za javno zdravje, 2015: 49–58. Pridobljeno 24.5.2016 s spletne strani: http://www.nijz.si/sites/www.nijz.si/files/publikacije-datoteke/hbsc_2015_e_verzija30_06_2015.pdf

Lovrečič M, Lovrečič B. Alkohol. V S Tomšič, T Kofol Bric, A Korošec, J Maučec Zakotnik, Izzivi v izboljševanju vedenjskega sloga in zdravja. Desetletje CINDI raziskav v Sloveniji. Ljubljana: Nacionalni inštitut za javno zdravje, 2014. Pridobljeno 24.5.2016 s spletne strani: http://www.nijz.si/sites/www.nijz.si/files/publikacije-datoteke/izzivi_desetletje_cindi_14.pdf

Lovrečič B, Lovrečič M. Poraba alkohola in zdravstveni kazalniki tvegane in škodljive rabe alkohola. Ljubljana: Nacionalni inštitut za javno zdravje, 2016. Pridobljeno s spleta 25.8.2016: http://www.nijz.si/sites/www.nijz.si/files/publikacije-datoteke/2014-alkohol-porocilo_0.pdf

Sedlak S, Zaletel M, Kasesnik K, Zorko M. Ekonomske posledice tvegane in škodljivega pitja alkohola v Sloveniji. Ljubljana: Nacionalni inštitut za javno zdravje, 2015. Pridobljeno 24.5.2016 s spletne strani: http://www.nijz.si/sites/www.nijz.si/files/publikacije-datoteke/breme_alkohola_obl_02-2016.pdf

Zorko M, Hočevar T, Tančič Grum A, Petrič VK, Radoš Krnel S, Lovrečič M, Lovrečič B. Alkohol v Sloveniji. Trendi v načinu pitja, zdravstvene posledice škodljivega pitja, mnenja akterjev in predlogi ukrepov za učinkovitejšo alkoholno politiko. Ljubljana: Nacionalni inštitut za javno zdravje, 2014. Pridobljeno 24.5.2016 s spletne strani: http://www.nijz.si/sites/www.nijz.si/files/publikacije-datoteke/alkohol_v_sloveniji_0.pdf

Novice in zanimivosti:

<http://www.infomosa.si/>

<http://www.nijz.si/sl/podrocja-dela/moj-zivljenjski-slog/alkohol>

Pripravile:

Tina Lesnik
Maša Serec
Marjetka Hovnik Keršmanc
Mercedes Lovrečič
Barbara Lovrečič
Sandra Radoš Krnel